

MAGYAR NYELV

A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

FELELŐS SZERKESZTŐ

JUHÁSZ DEZSŐ

A 119. KÖTET MUTATÓJA

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG, BUDAPEST

2023

TARTALOM

BÁRDOSI VILMOS: Knipf-Komlósi Erzsébet 70 éves	119
– (HOFFMANN ISTVÁNNAL és HONTI LÁSZLÓVAL): A 80 éves Kiss Jenő köszöntése	129
BÁTYI SZILVIA: „Szeretném megkérni, hogy tudna-e abban segíteni...” Kérsési stratégiák használata a hollandiai magyarok körében	420
BLANKÓ MIKLÓS: Levélírói profil- és attitűdvizsgálat az Édes anyanyelvünk című rádióműsor hallgatói leveleiben	335
BODNÁR ILDIKÓ: Schirm Anita, Diskurzusjelölők szövegeken innen és túl	466
BÜKY LÁSZLÓ: Az ábrázolt tárgyiasságok pointillizmusa – Krúdy Gyula: Női arckép a kisvárosban	318
CSEPREGI MÁRTA: Honti László 80 éves	496
CSERNICKÓ ISTVÁN (GAZDAG VILMOSSAL): Kárpátaljai magyarok nyelvi tapasztalatai Magyarországon	215
DOMOKOS GYÖRGY (HEGEDŰS ATTILÁVAL): A Castaldo-kódex és a benne található magyar nyelvű forrás	122
FARKAS IMOLA ÁGNES: Nem mind arany, ami fénylik. Vélt és valós belső tárgyas szerkezetek a magyarban 1., 2. rész	68, 180
FERENCZI GÁBOR: Szubjektív beszámoló egy nyelvföldrajzi kutatás terepmunkájának tapasztalatairól	381
FORGÁCS TAMÁS: Adalékok régi <i>bospor(os)</i> ételnevünk történetéhez	195
– Elfelejtett szólások az <i>üszög</i> komponenssel	450
– <i>Nyakába rántja a büdös berhét.</i> Adalékok néhány régi szólásunk értelmezéséhez	76
GALLASY MAGDOLNA: Anyanyelvünk évszázadai 1–6.	233
GAZDAG VILMOS: Monográfia egy magyarországi ruszin település nyelvjárásáról. Benedek Gergely, Komlóska ruszin nyelvjárása	231
– (CSERNICKÓ ISTVÁNNAL): Kárpátaljai magyarok nyelvi tapasztalatai Magyarországon	215
GÖMÖRI GYÖRGY: Glosszák egy oxfordi rovásírás-ábécé történetéhez	251
GRÉCZI-ZSOLDOS ENIKÓ: Villányi Péter, Galgamácsai népmesék és mondák 1–4.	350
GYARMATHY DOROTTYA (KREPSZ VALÉRIÁVAL, HUSZÁR ANNÁVAL, HORVÁTH VIKTÓRIÁVAL és HÁMORI ÁGNESSEL): A beszélőváltások jellemzői a társalgási struktúrában: univerzális vonások és dinamikus változások	1
HÁMORI ÁGNES (KREPSZ VALÉRIÁVAL, HUSZÁR ANNÁVAL, HORVÁTH VIKTÓRIÁVAL és GYARMATHY DOROTTYÁVAL): A beszélőváltások jellemzői a társalgási struktúrában: univerzális vonások és dinamikus változások	1
HEGEDŰS ATTILA: Kiss Jenő, Mihályi tájszó- és névtár. Tájszavak, földrajzi, személy- és állatnevek. Múlt és jelen	145
– (DOMOKOS GYÖRGGYEL): A Castaldo-kódex és a benne található magyar nyelvű forrás	122
HOFFMANN ISTVÁN: A Magyar Nemzeti Helynévtár Program	471
– (HONTI LÁSZLÓVAL és BÁRDOSI VILMOSSAL): A 80 éves Kiss Jenő köszöntése	129
HOLL ANDRÁS (PRÓSZÉKY GÁBORRAL és VÁRADI TAMÁSSAL): A magyar nyelv digitális támogatása a magyar tudományosság szolgálatában	478
HONTI LÁSZLÓ: A rejtélyes <i>hisz</i> igének eredetéről	191
– (HOFFMANN ISTVÁNNAL és BÁRDOSI VILMOSSAL): A 80 éves Kiss Jenő köszöntése	129
HORVÁTH LÁSZLÓ: A <i>hogy</i> nélküli <i>lehet</i> használatáról	306

– <i>A ragadott</i> : <i>ragadt</i> kettősség történetéhez	440
– Egyeztetési esetek ifjúsági regényekből. 2. rész	49
HORVÁTH VIKTÓRIA (KREPSZ VALÉRIÁVAL, HUSZÁR ANNÁVAL, GYARMATHY DOROTTYÁVAL ÉS HÁMORI ÁGNESSEL): A beszélőváltások jellemzői a társalgási struktúrában: univerzális vonások és dinamikus változások	1
HUSZÁR ANNA (KREPSZ VALÉRIÁVAL, HORVÁTH VIKTÓRIÁVAL, GYARMATHY DOROTTYÁVAL ÉS HÁMORI ÁGNESSEL): A beszélőváltások jellemzői a társalgási struktúrában: univerzális vonások és dinamikus változások	1
JÁNK ISTVÁN: Hangjából a børszínét. Esettanulmány a nyelvi előítéletességről egy internetes cikk nyomán	87
A. JÁSZÓ ANNA: Kunoss Endre, Gyalulat	228
JUHÁSZ DEZSŐ: A Magyar Nyelvtudományi Társaság 2022. évet záró közgyűlése	240
– A Magyar Nyelvtudományi Társaság 2023. június 28-i közgyűlése	367
– Hoffmann István 70 éves	377
KISS JENŐ: A Gombocz-legendáriumhoz	364
– A <i>-hat/-het</i> képzős igék és a <i>tud</i> + főnévi igeneves szintagmák versengése. Észrevételek egy nyelvi változás jelen állapotáról	225
KOROMPAY KLÁRA: E. Abaffy Erzsébet (1928–2023)	370
– Slíz Mariann, Szentkultusz és személynévadás Magyarországon	346
– Szóbeliség és írásbeliség viszonya a korai ómagyar korban	153
KREPSZ VALÉRIA (HUSZÁR ANNÁVAL, HORVÁTH VIKTÓRIÁVAL, GYARMATHY DOROTTYÁVAL ÉS HÁMORI ÁGNESSEL): A beszélőváltások jellemzői a társalgási struktúrában: univerzális vonások és dinamikus változások	1
KRISTÓF IBOLYA: Egy 18. századi orvosi recept két lejegyzése	507
KRISTON RENÁTA: Hessky Regina 80 éves	376
LADÁNYI MÁRIA: Tolcsvai Nagy Gábor 70 éves	501
P. LAKATOS ILONA: Vörös Ottó, Szülőföld, nyelv, tudomány	353
A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG VEZETŐSÉGE írja	254
NAVRACSICS JUDIT (PARAPATICS ANDREÁVAL): Megalakult a Magyar Nyelvtudományi Társaság veszprémi csoportja	246
NÉMETH DÁNIEL: Régi és új etimológiák	205
NÉMETH T. ENIKŐ: Álhírek, áltudományos nézetek nyelvészeti azonosítása	490
PALÁGYI LÁSZLÓ: Nemesi Attila László, A humor pragmatikai mechanizmusai	460
PARAPATICS ANDREA (SZABÓ T. ANNAMÁRIA ULLÁVAL): Beszélgetés Kiss Jenővel 80. születésnapja alkalmából	135
– (NAVRACSICS JUDITtal): Megalakult a Magyar Nyelvtudományi Társaság veszprémi csoportja	246
PELCZÉDER KATALIN: Gallasy Magdolna 80 éves	505
PÉTERI ATTILA: Modális erő – modális minőség. Adalékok a nyelvi modalitás korpusz alapú vizsgálatához	35
PRÓSZÉKY GÁBOR (VÁRADI TAMÁSSAL): A magyar nyelv digitális fenntarthatóságának támogatása	482
– (VÁRADI TAMÁSSAL ÉS HOLL ANDRÁSSAL): A magyar nyelv digitális támogatása a magyar tudományosság szolgálatában	478
RADA ROBERTA: Határok, falak és kerítések a migrációról folytatott magyar sajtódiskurzusban 2015-ben. 2. rész	21
RÉDEY-KERESZTÉNY JÚLIA (VRABÉLY MÁRKAL): Forráskutatás, forráskiadás, tudománytörténet III.	102

RÉVAY VALÉRIA: Gréczi-Zsoldos Enikő, Fejezetek a palóc nyelvjárás történetéből az ómagyar kortól napjainkig	359
SALÁNKI ZSUZSA: Csúcs Sándor 80 éves	372
SÁNDOR KLÁRA: A korai török–magyar nyelvi kapcsolatok újraértelmezésének szükségességéről	403
SÁROSI ZSÓFIA: Versengő szerkezetek a középmagyar kor nyelvében	97
SINKOVICS BALÁZS: Parapatics Andrea, A magyar nyelv regionalitása és a köznevelés. Tények, problémák, javaslatok	107
SÓLYOM RÉKA: Heltainé Nagy Erzsébet 70 éves	249
T. SOMOGYI MAGDA: Balázi József Attila – Kiss Gábor, Jókai-enciklopédia	113
SZABÓ T. ANNAMÁRIA ULLA (PARAPATICS ANDREÁVAL): Beszélgetés Kiss Jenővel 80. születésnapja alkalmából	135
SZILI KATALIN: A metaforizációs folyamatok szerepe az <i>el-</i> igekötős igék jelentésének létrehozásában	285
SZŐKE MELINDA: Szent István király hamis okleveleinek nyelvtörténeti vizsgálatáról. 1., 2. rész	56, 171
SZÜCS TIBOR: „Rozmaringot ültettem cserépbé”. Pesti János válogatott írásaiból	111
TÓTH VALÉRIA: Anonymus Gesta Hungaroruma mint nyelvtörténeti forrás	257
TÖLGYESI TAMÁS: <i>Cafrang és csáprág</i>	331
TÜRK ATTILA: Régészeti eredmények a magyar őstörténet kutatásában, lehetséges nyelvészeti vonatkozásokkal	385
VÁRADI TAMÁS (PRÓSZÉKY GÁBORRAL): A magyar nyelv digitális fenntarthatóságának támogatása	482
– (PRÓSZÉKY GÁBORRAL és HOLL ANDRÁSSAL): A magyar nyelv digitális támogatása a magyar tudományosság szolgálatában	478
VHRABÉLY MÁRK (RÉDEY-KERESZTÉNY JÚLIÁVAL): Forráskutatás, forráskiadás, tudománytörténet III.	102
ZELLIGER ERZSÉBET: Németh Dániel, A Peer-kódex és története. Újabb kérdések és válaszok a Peer-kódex keletkezéséről	104
ZOLTÁN ANDRÁS: Szláv–magyar nyelvi kölcsönhatás a honfoglalás előtt	411
ZSOLDOS ATTILA: Anonymus Gesta Hungaroruma mint történeti forrás	271
Élőnyelv	87, 215
Kisebb közlemények	440
Különfélék	364, 471
Levélszekrény	254, 381
Nyelvművelés	335
Nyelvtörténeti adatok	122, 251, 507
Számunk szerzői	128, 255, 384, 511
Szemle	97, 228, 346, 460
Szó- és szólásmagyarázatok	76, 191, 331, 450
Társasági ügyek	119, 240, 367, 496

SZÓ- ÉS TÁRGYMUTATÓ

- E. Abaffy Erzsébet 370–372
 ábrázolt tárgyiasságok 318–330
 álhírek 490–496
 áltudományos szövegek 490–496
 Anonymus 257–270, 271–284
 Anyanyelvünk évszázadai 1–6. 233–239
 automatikus álhírdetektálás 490–496
 automatizált annotáció 478–482
- Balázi József Attila – Kiss Gábor, Jókai-enciklopédia 113–119
 belső tárgyas szerkezet 68–75, 180–190
 Benedek Gergely, Komlóska ruszin nyelvjárása 231–233
berhe 76–87
 beszélőváltás 1–20
bospor(os) 195–205
- cafrang* 331–335
 Castaldo-kódex 122–127
 common ground 35–48
csáprág 331–335
- Csúcs Sándor 372–376
- direktség 420–439
 diskurzus 21–34
 diskurzuselemzés 21–34, 35–48
 Dömötör Adrienne – Gugán Katalin – Varga Mónika szerk., Versengő szerkezetek a középmagyar kor nyelvében 97–101
- Édes anyanyelvünk 335–345
el- igekötős igék 285–305
 Elekfi László 440–449
 első magyar szövegek 153–170
 elsőnyelv-kopás 420–439
 episztemikus modalitás 35–48
 érvelési hibák 490–496
 ételnevek 195–205
 etimológia 76–87, 191–194, 195–205, 205–215, 331–335, 411–419, 450–460
- Gallasy Magdolna 505–507
 Gesta Hungarorum 257–270, 271–284
 Gombocz Zoltán 364–366
- Gréczi-Zsoldos Enikő, Fejezetek a palóc nyelvjárás történetéből az ómagyar kortól napjainkig 359–363
- Haader Lea – Juhász Dezső – Korompay Klára – Szentgyörgyi Rudolf – Terbe Erika – Vladár Zsuzsa szerk., Forráskutatás, forráskiadás, tudománytörténet III. 102–104
- hanti és manyisi szövegkorpuszok 482–489
 határon túli magyar nyelvhasználat 215–225, 420–439
 határozottságbeli egyeztetés 49–55
 ható igés származékok 225–228
 Heltainé Nagy Erzsébet 249–251
 helyesírási tanácsadó portál 482–489
 helynevek 56–67, 171–179, 471–478
 helynévgyűjtés 471–478
 helynévkutatás 471–478
 helynévtárak 471–478
 Hessky Regina 376–377
hisz 191–194
 Hoffmann István 377–380
 honfoglaláskor 385–402
 Honti László 496–501
- ifjúsági regénysorozatok 49–55
 indirektség 420–439
- jövevényszavak 411–419
- kárpátaljai magyar nyelvváltozatok 215–225
 képiséma-metaforák 285–305
 kérés stratégia 420–439
 Kiss Jenő 129–134, 135–144
 Kiss Jenő, Mihályi tájszó- és névtár. Tájszavak, földrajzi, személy- és állatnevek. Múlt és jelen 145–152
 kódex 122–127, 205–215
 Komlósiné Knipf Erzsébet 119–122
 konceptualizáció 21–34
 korai magyar történelem 385–402
 korpusznyelvészet 35–48
 kölcsönszóhasználat 215–225
 középkori hadi terminológia 122–127
 középkori oklevelek 153–170

- Krúdy Gyula, Női arckép a kisvárosban 318–330
- Kunoss Endre, Gyalulat 228–231
külső módosítók 420–439
- legendárium 364–366
lehet 306–317
- Magyar Nemzeti Helynévtár Program 471–478
- Magyar Nemzeti Szövegtár 482–489
- Magyar Nyelvtudományi Társaság 2023. évi tevékenysége 240–246
- Magyar Nyelvtudományi Társaság 2023. június 28-i közgyűlése 367–370
- Magyar Nyelvtudományi Társaság 240–246, 246–249, 254, 367–370
- Magyar Nyelvtudományi Társaság veszprémi csoportja 246–249
- metaforizáció 285–305
- migráció 21–34
- Nemesi Attila László, A humor pragmatikai mechanizmusai 461–466
- Németh Dániel közzét., A Peer-kódex és története. Újabb kérdések és válaszok a Peer-kódex keletkezéséről 104–107
- névtörténet 257–270, 271–284
- nyelvészeti rekonstrukció 403–410
- nyelvföldrajz 381–383
- nyelvhasználati stratégiák 490–496
- nyelvi attitűd 87–97, 335–345
- nyelvi attitűdvizsgálat 87–97, 335–345
- nyelvi diszkrimináció 87–97
- nyelvi előítélet 87–97
- nyelvi kontaktusok 331–335, 411–419
- nyelvi kölcsönhatás 411–419
- nyelvi reprezentáció 285–305
- nyelvi változás 225–228
- nyelvművelés 335–345
- nyelvtechnológia 471–478, 478–482, 482–489
- oklevél 56–67, 153–170, 171–179
- onomaszológia 145–152
- orvosi recept 507–510
- ótörök jövevényszavak 385–402
- Oxford 251–254
- őstörténet 385–402
- Parapatics Andrea, A magyar nyelv regionalitása és a köznevelés. Tények, problémák, javaslatok 107–111
- pointillizmus 318–330
- Rác Endre 49–55
- ragadott* : *ragadt* kettősség 440–449
- REAL repozitórium 478–482
- rovásírás 251–254
- Schirm Anita, Diskurzusjelölők szövegeken innen és túl 466–471
- Schmelczér Pohánka Éva szerk., „Rozmaringot ültettem cserépbe”. Pesti János válogatott írásaiból 111–113
- Georges Seurat 318–330
- Slíz Mariann, Szentkultusz és személynévadás Magyarországon 346–349
- számbeli egyeztetés 49–55
- székely írás 153–170
- szemasziológia 145–152
- Szent István 56–67, 171–179
- Szibéria 385–402
- szintagmás megfelelők 225–228
- szláv–magyar nyelvi kölcsönhatás 411–419
- szociológiai profil 335–345
- szófajváltás 306–317
- szókölcsonzés 331–335
- szórványemlékek 56–67, 171–179
- szövegkorpusz 478–482
- Szabbotci-típusú lelőhelyek 385–402
- tagmondathatár 306–317
- tagmondattörlés 306–317
- tájszótár 145–152
- társalgás 1–20
- terepmunka 381–383
- Tolcsvai Nagy Gábor 501–505
- toldalékos formákban megmutatkozó funkciómegoszlás 440–449
- török–magyar nyelvi kapcsolatok 403–410
- történeti dialektológia 205–215
- történeti frazeológia 76–87, 450–460
- történeti lexikológia 76–87, 450–460
- történeti szociolingvisztika 403–410
- tranzitív ige 68–75, 180–190

turcizmus 331–335

ukrajnai háború 215–225
unergatív ige 68–75, 180–190

űszög 450–460

Váli Mihály 507–510
várlajstrom 122–127
Villányi Péter, Galgamácsai népmesék és
mondák 1–4. 350–352
Volga–Dél-Urál régió 385–402
Vörös Ottó, Szülőföld, nyelv, tudomány.
Nyelvészeti tanulmányok 353–359

SZABÓ PANNA
ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem